

Embussos a la ronda de Seattle

La conferència ministerial de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) que s'obre aquest dimarts a Seattle (Estats Units) hauria de declarar en principi l'obertura d'una nova etapa de liberalització comercial. Les possibilitats d'èxit són tan grans com les d'un fracàs.

Venedors en un mercat de Bangla Desh. Els països menys desenvolupats, com Bangla Desh, estan disposats a plantar cara als països més rics en la trobada de Seattle.

A Seattle es reuniran bàsicament tres tipus de persones: els partidaris del liberalisme econòmic, els qui estan en contra i els qui s'ho miren des de la barrera, o sigui, els més pobres. A la ciutat nord-americana, seu de Microsoft, acudiran per debatre el model comercial del segle XXI 135 ministres, 35 països observadors, centenars d'ONG i grups de pressió (a favor i en contra, voluntaris i representants de les indústries més poderoses del planeta), uns 6.000 periodistes i desenes de milers de sindicalistes, els qui més poden sortir perdent a Seattle, ciutat escollida per Clinton per demostrar els beneficis d'una economia

sense fronteres i moderna que fins fa poc tant bé simbolitzava el seu amic Bill Gates.

En aquesta ciutat, bressol de les primeres manifestacions sindicalistes dels Estats Units a començaments de segle, el comerç tornarà a ser un afer dels més grans, si els països menys desenvolupats no hi posen remei. I alguna cosa ja sembla que ha començat a canviar: els 135 països membres de l'organització no van poder posar-se d'acord sobre la declaració final de Seattle a causa de l'oposició dels petits, i malgrat les llargues negociacions precedents a Ginebra, seu de l'OMC. "Es una actitud negociadora que anirà canviant a Seattle", assenyalen forces europees,

segures de l'èxit de la negociació. Està per veure. Per ara al damunt de la taula hi ha 37 planes, plenes de parèntesis, corresponents al contingut i al calendari del que els més optimistes anomenen Ronda del Mil·lenni, per rebaixar els impostos de duana de productes (manufacturats i agrícoles) i serveis. Els ministres convocats a Seattle hauran de polir el text a mesura que els seus col·legues van prenent la paraula en el centre de congressos on se celebra la reunió. Quatre jornades de discursos ininterromputs, perquè tothom ha de dir-hi la seva, malgrat que serà en els passadissos on tota la negociació tindrà lloc.

Bilions de dòlars. És aquesta falta de democràcia, aquest sistema de negociació basat en grups reduïts per fixar l'agenda i per resoldre els conflictes comercials, el que provoca les crítiques més fortes contra l'Organització Mundial de Comerç. Les organitzacions ecologistes com Greenpeace, o les de defensa dels drets dels consumidors com Global Trade Watch, denuncien la poca transparència i que les disputes entre països les resolguin comitès d'experts que sovint estan íntimament relacionats amb les indústries involucrades. L'organització Public Citizen Watch (www.citizen.org) explicava recentment que un dels experts que havia de dictar sentència en un afer que enfrontava EUA amb la UE (la llei Helms Burton) era un membre de la Cambra de Comerç, Arthur Dunkel, contrari

des de sempre a la mencionada llei.

Els defensors de l'OMC destaquen en canvi el fet que l'organització treballa per consens, sense Consell de Seguretat com a l'ONU, i que és tracta del primer intent en la història del comerç de crear una estructura permanent per resoldre els conflictes. Abans hi havia el GATT, amb una estructura minsa i sense poder de control. Ara hi ha tot un organisme nou (130 funcionaris) que es considera capaç de gestionar els fluxos comercials en tot el món (6,5 bilions de dòlars en 1998). I els que s'ho miren des de la barrera? Doncs si es té en compte que l'ambaixador de Bangla Desh a Ginebra, per exemple, està tot sol per assistir a les reunions de tots els organismes internacionals amb seu a la ciutat, poca cosa es pot afegir al debat.

Desastres naturals. Al capdavant, potser és millor així, pensen els cínics. Els 49 països més pobres del món només representen el 0,5% del comerç mundial, així que més val que els temes es resolguin "entre els grans". Les recents negociacions entre EUA i la Xina per a l'entrada del gegant asiàtic a l'OMC en són el millor exemple. Un país (o més exactament, una colla) decideix pels altres com s'ha d'obrir al món el mercat xinès.

Però encara falta demostrar que el que interessa als rics sigui també el millor per als pobres. A Seattle els interessos dels països en desenvolupament són clars: fa cinc anys, al final de la Ronda Uruguai, els tres grans blocs econòmics (EUA, Europa i Japó) es van comprometre a obrir els seus respectius mercats agrícoles. Un cop més, això encara està per veure.

EUA ja s'ha apressat a unir-se al cor dels països que busquen aquesta obertura. En el seu favor té sentències de l'OMC com la que va invalidar el règim d'importació de plàtans de la UE, a començaments d'any, o la que va dictaminar que la carn amb hormones que produeixen els seus ramaders no implica cap risc per a la salut humana, i que per tant es pot vendre a tot arreu.

ARXIU / EFE

Jiang Zemin, president xinès. Zemin ha aconseguit que el seu país sigui la principal novetat en aquesta nova ronda de l'Organització Mundial del Comerç.

En aquests moments d'estranyes aliances, però, potser cal recordar que EUA ha intentat també vendre blat a preus inferiors al mercat a Brasil, o que els ajuts indirectes als seus agricultors (en cas de desastres naturals, per exemple, o de baixada de preus en els mercats internacionals) van sumar 5.900 milions de dòlars l'octubre de 1998.

Compreu-nos a nosaltres. La UE, que dedica la meitat del seu pressupost públic a l'agricultura, invoca raons de "multifuncionalitat" per continuar protegint els seus agricultors i mercats. L'agricultura i la ramaderia, diuen a Brussel·les, serveix no sols per a alimentar la població autòctona, sinó també per a ordenar el territori, per a evitar la desertització d'algunes regions.

Caldrà veure, però, què es pot oferir als països en desenvolupament a canvi que es continuïn desertitzant els seus camps i turons. Per ara, a Seattle els països rics volen només imposar noves regles comercials. Noves regles i també noves àrees per aplicar-les. A més de l'agricultura, en el sector de productes hi ha tres qüestions polèmiques a debat: les normes socials, la protecció del medi ambient i la seguretat alimentària.

Europa i EUA fan causa comuna en aquest aspecte. Unes regles clares de joc (edat mínima de treball, per exemple), i el respecte al medi ambient són les clàusules que ambdós blocs volen imposar, amb el suport més o menys obert del Japó (un país que li agrada caçar

balenes, malgrat tot). Els països pobres consideren que aquestes clàusules no són altra cosa que mesures proteccionistes. "Si els europeus no voleu menjar carn amb hormones o blat transgènic, compreu-nos a nosaltres, i ja notareu la diferència", explicava aquesta setmana a EL TEMPS l'ambaixador argentí a París, un veterà de les negociacions de l'anterior ronda comercial, la llarguíssima Ronda Uruguai. Però això és oblidar que l'Argentina ja cultiva a hores d'ara el 70% de la seva soja amb llavors transgèniques provinents dels EUA.

Agricultura i normes socials i ambientals: aquests són els temes reals de desacord que faran bullir els passadissos del centre de Congressos de Seattle fins el dia 3 (o fins i tot més enllà d'aquesta data). Els altres dos afers pendents, la cultura que tant preocupa a França i un acord per fixar regles d'inversions arreu del món (el temut AMI que denuncien les ONG europees), han quedat en els calaixos malgrat tot el rebombori que han pogut causar en el passat. En el primer cas, perquè EUA ja domina per si sol dos terços del cinema que es veu a tot Europa, i perquè Hollywood sap que l'*entertainment* del segle XXI serà bastant diferent a com és ara. I ells ja s'hi preparen. En el cas de les inversions multilaterals, per ara les ONG han conseguit frenar el projecte. Però que aquesta victòria sigui definitiva, això també està per veure.

Jordi Zamora (Seattle, EUA)